

Nr. 55- Persillekræmmeren - 2008

Grethe Korshøj Schmidt: Erindringer

Grethe Korshøj Schmidt (født Christensen i 1925), Odder har i 2004 skrevet sine barndomserindringer "Spredte træk", 16 sider, hvor hun fortæller om sin opvækst i Stensballe, 1927-1940. Faderen, Elisius Christensen var fisker, skønt landmandssøn, med egen båd og skur ved Elbækskov, senere Husodde og sluttelig Horsens havn. Moderen, Gudrun havde posthus på adressen Bygaden 63 med lang åbningstid med forsendelse/modtagelse samt sortering af breve og pakker. Dengang var vejnavne og husnumre et ukendt begreb i Stensballe. Arbejdet i posthuset gav anledning til megen hjertelig snak og stort kendskab til byens beboere. I det følgende gives nogle "pluk" fra skriftet.

Grethe, tv., Sigrid, th. foran posthuset, Bygaden 63. 1932.
Indsat Grethe, 2007.

Spredte træk

Det er muligt, at barndommens tid altid står i et rosenrødt skær, men jeg synes, når jeg tænker tilbage, så var det en lang, lang række skønne sommerdage med sol og varme og vinter med masser af sne. Min barndomsveninde Sigrid og jeg forstod vist til fulde at udnytte tiden. Nu 75 år senere har vi stadig forbindelse med hinanden.

Bag vores hus på Bygaden 63 mindes jeg Rævsåen, der var skel ind til slagter Bach i hus nr. 67 med et væld af store Skarntyder, hvor vi skjulte os i og lavede huler. Hos Sigrid, hvis far havde Brugsen, Bygaden 69 (nu privatbolig, se Persillekrammeren nr. 13), var baghaven fyldt med frugttræer, og indendørs, både bagbutikken, lageret, privaten og loftet legede vi mellem sivsko, træsko, glas, porcelæn, sækkevis med skønne sager, bl.a. tørrede frugter, abrikoser og svesker. Ned ad loftstrappen kurede vi i store papkasser. Intet under, at kommisserne (ekspedienter) bandede over os, når de kom springende for at hente varer på loftet. På loftet stod den forhadte tunge tøjrolle, som børn slet ikke kender i dag. Den var fyldt med store kampesten. Mor lånte rullen, når hun havde vasket. Så vandrede vi af sted med tøjkurven fyldt, og så var der gang i rullen, frem og tilbage, endeløst, tiden var lang, uendelig lang, og så skal dugene, sagde mor, have en ekstra omgang.

Bedstefar, Søren Christensen, havde en gård, Bygaden 91, hvor ikke mindst den lille dam var en skøn legeplads. Det eneste bedste, Ane Kirstine forlangte, var, at vi skulle sige, når vi kom og gik, om det så skete aldrig så mange gange om dagen; vi var altid velkomne. Vi børn sejlede ikke med flotte sejlskibe, nej træpinde eller hvad der ellers kunne flyde, og så lavede vi en lille havn, en på hver side af dammen.

Vi har, så længe jeg kan huske, holdt mortensaften og jul hos bedste og bedstefar, altid med gåsesteg og mandelgave, som jeg uden tvivl har fået hvert år. En tyk marcipangris med rød sløjfe. Jeg mindes tydeligt, at opvasken var kæmpestor og langvarig. Bedstefar tændte altid juletræet som stod i stadsstuen, og ingen juleaften sluttede uden salmen: Dejlig er jorden.

Bedstefar fejrede hvert år sin fødselsdag den 22. januar med ”drengegilde”, og vejret skulle være slemt, hvis ”drengene” ikke kom den aften. Jeg husker en gang, hvor det var småt med besøg, men da væltede sneen også ned, så vejene var ufremkommelige for de ”drengene”, der kom fra både Haldrup, Bjergene, Blirup og Vær. Der skulle, som sagt, meget til at holde dem fra den obligatoriske oksesteg med dertil hørende og et godt spil Whist. Også pastor Sørensen fra Vær nød en sådan aften.

Bedstefars gård plus et par stykker mere, bl.a. Andreas Petersen, Risengård, Bygaden 99, var mærket med ”grønt lys” af landevejens riddere. De vidste nok, hvor de aldrig gik forgæves for at få natlogi. Bedstefar krævede kun en ting, at han fik deres tændstikker, indtil de gik på landevejen igen næste dag. Mange har sovet rusen ud i laden hos bedstefar.

Mor havde posthuset i 24 år, indtil hun blev syg og måtte holde op i 1952. Mor var ret bunden af arbejdet og havde kun fri mellem kl. 11 og 15. På sommerdage kl. 11 præcis blev nøglen drejet om. Så gik mor og jeg til stranden ved Husodde, hvor den gamle fisker Mads Tellerup holdt til med sin båd. Vi fik os et bad. Jeg mindes endnu al den

bundtang, der var dér, indtil der kom sygdom i tangen og fjernede totalt al tang i Horsens fjord. Posthuset åbnede igen kl. 15.

Bygaden i Stenballe omkring 1930.

Lige så sikkert som det blev jul, skulle bedste og jeg til Horsens med rutebilen ind og se juleudstilling. Det var en stor begivenhed, som vi nødtigt ville undvære, selv om det var 100 % sikkert, at vi begge var køresyge, når vi kom hjem.

En nytårsaften var vi til fest hos en nabo; pludselig stak Sine (datter af frøavler Rasmus Østergaard og senere direktør for firmaet) hovedet ind af døren og råbte: Søren Christensens gård brænder (bedstefars gård). Og ud for alle, men heldigvis gik det ikke så galt. En raket var endt lige ned i stråtaget på en af staldlængene. Desværre i den længe, hvor dyrene stod, så de blev sluppet løs, både heste og køer, men ilden var bekæmpet, inden brandvæsenet nåede frem.

Den 15. april 1934 om formiddagen, blev Sigrid og jeg sendt af sted med en gave til frøavler Rasmus Østergaard, der havde 50 års forretningsjubilæum. Østergaard blev glad og sagde: I er de to yngste gratulanter, der har været her i dag, så I skal med til min fest i aften, og I skal sidde ved hovedbordet. – Tak, ja hvor begejstret vi var, står hen i det uvisse, men vi var med. Det blev en lang aften, hvor vi sad ved hovedbordet og hørte de mange taler. Taler, der i øvrigt blev grundigt refereret i dagbladene dagen efter. En uforglemmelig oplevelse for os piger på 8 og 9 år.

Mange år i træk kom Andersens Tivoli fra Århus til Stensballe. Ak ja, den gang kunne det trække folk, og som altid slog de teltene op på bedstefars mark (i dag parkeringsplads, Stensballehallen mm) ved siden af vores hus. De fik både vand og

strøm fra mor og far og mange kopper kaffe. Jeg måtte til gengæld køre gratis i karrusel, luftgynges osv., så meget jeg orkede. Andersen, som ejede Tivoliet, stak tit far en håndfuld poletter og sagde: Kan du ikke starte op på Lykkehjulet? Når først én begynder at spille, trækker det altid flere til, jeg tror heller ikke, at far var så vanskelig at overtale.

Skolegangen begyndte med "Pogeskolen" i Forsamlingshuset, Agervej 2 (i dag privat beboelse). Det vil sige vi startede i den lille sal, hvor vi sad ved et langt bord og på bænke, skrev på hver sin tavle med griffel. Jeg synes næsten, jeg kan høre den lyd endnu, en lyd der går gennem marv og ben. Vi havde frk. Kathrine Andersen det første år, hun terpede geografi med os. Danmarkskortet var hængt op på væggen, og så skreg vi i kor: Vesterhavet, Kattegat, Øresund, Odense, Bogense osv. Læse og regne har vi også startet på hos frk. Andersen med Ole Bole - abc. Håndarbejde havde vi også med frk. Andersen, men det foregik i traktørstedet "Krokodillen", Bygaden 68 (nedrevet i 1975). Jeg var ikke nogen ørn til håndarbejde, men jeg fik da syet et pyntehåndklæde; værre var det med strikketøjet, at holde styr på 5 strikkepinde, det var mere end man kunne forlange.

Det gik bedre med den frivillige gymnastik i Forsamlingshuset, hvor vi sprang efter Henne Elbæks ordrer. Sport har altid haft en stor plads i min tilværelse. Vi spillede langbold, rundbold og håndbold, og stanto i frikvartererne.

Efter 1 år i pogeskolen kunne vi så rykke om i den store skole på Fortevej. Det var spændende, da vi nu var 3 hold i den samme klasse. Her havde vi lærerne A. J. Gejlager og Inger Andersen (se Persillekræmmeren nr. 3, 21 og 49), der begge havde egne boliger på skolen. Det var respektindgydende at få Gejlager. Han var af den gamle skole; når vi mødte ham på gaden, stod vi stille og nejede.

Mit syn på Gejlager har i årenes løb forandret sig en del. I skoleårene syntes jeg det var pragtfuld, når han sagde: Nu kan I regne det og det, eller nu kan I læse det og det, og så gik han ind i privaten og lukkede døren efter sig med ordene: Forhold jer roligt. Dette var svært for os at holde, - men så kom fru Gejlager og sagde: Nu skal I være stille, ellers kan min mand ikke skrive. I skolen terpede vi både den lille og store tabel, salmevers og kongerækken samt andre ting.

Gejlager var en anerkendt forfatter, der skrev en lang række historiske romaner, - og det har vi elever ind i mellem måttet bøde for.

Redaktion: FGS, KSO